

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนเครือข่ายวิทยาเขต สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาและระดับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนเครือข่ายวิทยาเขต สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนเครือข่ายวิทยาเขต สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง
3. เพื่อศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ แนวทางในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนเครือข่ายวิทยาเขต สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของโรงเรียนเครือข่ายวิทยาเขต สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง
2. เพื่อเป็นข้อมูลให้หน่วยงานต้นสังกัดใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถามกับผู้บริหาร และครูผู้สอนระดับปฐมวัย โรงเรียนเครือข่ายวิทยาเขต สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง ในปีการศึกษา 2547 ซึ่งใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยผู้บริหารจำนวน 18 คน ครูผู้สอนระดับปฐมวัยจำนวน 44 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 62 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ภายใต้อำนาจประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตร ด้านการจัดทำหลักสูตรและด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นคำถามปลายเปิด รวม 3 ด้าน มีด้านการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตร ด้านการจัดทำหลักสูตร และด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีความเที่ยงตรงแล้วจึงนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนอนุบาลพัทลุง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามไปยังโรงเรียนเครือข่าย จำนวน 11 โรงเรียน ด้วยตนเอง จำนวน 62 ชุด ปรากฏว่า ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 62 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูล ได้ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ตอนที่ 1 ถึง ตอนที่ 3 โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ แนวทางในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูผู้สอน โรงเรียนเครือข่ายวิทยาเขต สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง โดยจัดลำดับความถี่แต่ละองค์ประกอบ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ระดับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนเครือข่ายวิทยาเขต สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง ภายใต้องค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตร ด้านการจัดทำหลักสูตร และด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร

ด้านการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตร โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ มีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ทุกรายการ

ด้านการจัดทำหลักสูตร โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมาย การกำหนดตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ มีปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย” ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง”

ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ทุกรายการ

2. ระดับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเครือข่ายวิทยาเขต สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง ภายใต้องค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตร ด้านการจัดทำหลักสูตร และด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร

ด้านการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตร โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ มีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ทุกรายการ

ด้านการจัดทำหลักสูตร โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณารายของค์ประกอบ พบว่า การกำหนดโครงสร้างหลักสูตร การกำหนดตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ การกำหนดสาระการเรียนรู้รายปี มีปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย” ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง”

ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณารายของค์ประกอบ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ทุกรายการ

3. เปรียบเทียบระดับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนเครือข่ายวิทยาเขต สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง พบว่า

3.1 ปัญหาการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 พบว่า ทั้งโดยภาพรวมและรายของค์ประกอบมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เหมือนกัน

3.2 ปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” และเมื่อพิจารณารายของค์ประกอบในทัศนะของผู้บริหาร พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ยกเว้นด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมาย และการกำหนดตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย” ส่วนปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ในทัศนะของครูผู้สอน โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณารายของค์ประกอบ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ยกเว้นด้านการกำหนดโครงสร้างหลักสูตร การกำหนดตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ และการกำหนดสาระการเรียนรู้รายปี มีปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย”

3.3 ปัญหาการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยภาพรวมและรายของค์ประกอบ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เหมือนกัน

4. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนเครือข่ายวิทยาเขต สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง จากแบบสอบถามปลายเปิด

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ตามทัศนะของผู้บริหาร จากแบบสอบถามปลายเปิด สรุปได้ตามลำดับความถี่ ดังนี้

1. ด้านการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตร โรงเรียนขาดงบประมาณในการเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ควรให้บุคลากรได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรก่อนจัดทำหลักสูตรอย่างน้อย 3 ครั้ง โรงเรียนขาดงบประมาณในการปรับปรุง ซ่อมแซมหรือขยายอาคารเรียน ก่อนดำเนินการใช้หลักสูตร โรงเรียนควรเตรียมแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารควรให้คณะกรรมการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำด้วย โรงเรียนควร

ประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรใหม่ให้ชุมชนรับทราบ โรงเรียนบางโรงเรียนมีบุคลากรในการจัดทำหลักสูตรน้อย จึงทำให้หลักสูตรเสร็จช้า เนื้อหาไม่ครอบคลุม

2. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ในการจัดอบรมเรื่องการจัดทำหลักสูตร ควรให้ผู้บริหารและครูผู้สอนได้อบรมพร้อมกัน ควรมีหลักสูตรสถานศึกษาที่จัดทำสมบูรณ์แล้ว เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรให้ครูผู้สอน เมื่อทำหลักสูตรเสร็จแล้วควรมีผู้ตรวจสอบความถูกต้องของหลักสูตร หลักสูตรสถานศึกษาควรสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน ครูผู้สอนควรวางแผนการเขียนเนื้อหาสาระให้มีความเชื่อมโยงกันก่อนเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ผู้บริหาร โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับหลักสูตรทุกช่วงชั้น เขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็น 3 ระยะ เพื่อให้หลักสูตรมีความถูกต้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

3. ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ เขตพื้นที่การศึกษาควรมีการนิเทศ ติดตามผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษา ครูผู้สอนควรประเมินเด็กเป็นรายบุคคลตามสภาพจริง โรงเรียนควรมีการนิเทศการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนควรประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาภาคเรียนละ 1 ครั้ง ครูผู้สอนควรใช้หลักสูตรสถานศึกษาเป็นแนวทางในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อให้แผนมีคุณภาพเนื้อหาเป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด ครูผู้สอนควรประเมินพัฒนาการเด็กด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย ควรจัดบรรยากาศในชั้นเรียนและโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามที่เสนอของครูผู้สอน จากแบบสอบถามปลายเปิดสรุปได้ตามลำดับความถี่ ดังนี้

1. ด้านการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตร ก่อนดำเนินการใช้หลักสูตรควรชี้แจงให้บุคลากรเข้าใจตรงกัน ควรให้บุคลากรทุกฝ่ายได้ร่วมดำเนินการใช้หลักสูตร ก่อนดำเนินการใช้หลักสูตรควรเตรียมแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดทำหลักสูตร ควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ชุมชนทราบ ควรจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ ให้เพียงพอ ควรเตรียมเอกสารคู่มือในการจัดทำหลักสูตรให้เพียงพอ โรงเรียนยังไม่มีความพร้อมในการใช้หลักสูตร ควรส่งเสริมให้มีวิทยากรหลักในโรงเรียนเพื่อชี้แนะข้อสงสัยให้แก่ครูผู้สอนในโรงเรียน ควรจัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ วิทยากรควรมีความรู้ความสามารถในการจัดทำหลักสูตรอย่างชัดเจน ครูผู้สอนไม่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของหลักสูตรใหม่ ครูผู้สอนควรได้รับการอบรมการจัดทำหลักสูตรก่อนลงมือทำไม่น้อยกว่า 3 ครั้ง

2. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดรูปแบบแผนการจัดประสบการณ์ ในแนวทางเดียวกัน ในการดำเนินการจัดทำหลักสูตรควรมีตัวอย่าง

หลักสูตรสถานศึกษาให้ดูเป็นแบบอย่าง โรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณในการจัดพิมพ์ต้นฉบับหลักสูตรให้กับผู้รับผิดชอบ เขตพื้นที่การศึกษาควรตรวจสอบความถูกต้องของหลักสูตรพร้อมเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไข การกำหนดชื่อหน่วยควรกำหนดให้เหมือนกันทั้งระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และอนุบาลปีที่ 2 ครูผู้สอนควรเขียนแผนการจัดประสบการณ์ตามที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา ครูผู้สอนไม่สามารถกำหนดเนื้อหาในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกันตลอดทั้งหน่วยการเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลางควรกำหนดเนื้อหาสาระให้ละเอียด เพื่อให้ครูผู้สอนนำมาเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ครูผู้สอนขาดความมั่นใจในหลักสูตรสถานศึกษาที่ทำว่าถูกต้องหรือไม่ ในการจัดทำหลักสูตรควรแบ่งเวลาเป็น 3 ช่วงในการจัดทำ ในการจัดทำ หลักสูตรผู้บริหารที่รับผิดชอบควรลงมือทำหลักสูตรด้วย เวลาในการอบรมการจัดทำหลักสูตรควรจัดช่วงละ 3 วัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรตรวจสอบความถูกต้องของหลักสูตรครูผู้สอนขาด ผู้ชี้แนะในการจัดทำหลักสูตร บุคลากรในสายชั้นอนุบาลมีน้อยทำให้การจัดทำหลักสูตรล่าช้า

3. ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร การจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ครูผู้สอนจัดไม่ตรงกับ หลักสูตรสถานศึกษา ครูผู้สอนควรประเมินเด็กเป็นรายบุคคลตามสภาพจริง การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ควรนำสาระที่วิเคราะห์ในหลักสูตรสถานศึกษามาเป็นแนวทาง ครูผู้สอนควรจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก ครูผู้สอนควรเตรียมสื่อประกอบการสอนตามหน่วยให้ครบทุกหน่วย ครูผู้สอนไม่มีเวลาในการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาผู้เรียน การจัดประสบการณ์ ควรจัดโดยการบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้ เมื่อดำเนินการใช้หลักสูตรแล้ว ควรมีการประเมินการใช้หลักสูตรอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมแบบโครงการ ผู้บริหารควรนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ระดับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนเครือข่ายวิทยาเขต สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตร การจัดทำหลักสูตร และด้านการดำเนินการในการใช้หลักสูตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1.1 ด้านการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พบว่า ทั้งโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิติพร อินทรสิทธิ์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าปัญหาการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธวัช ทองเสน (2540 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า กระบวนการบริหารหลักสูตรพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ทั้งโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ มีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับ “ปานกลาง”

สาเหตุที่มีปัญหาด้านการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนเครือข่ายวิทยาเขต สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง ด้านการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตร ทั้งโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ มีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนได้ผ่านการ เข้ารับการอบรม ซึ่งเน้นเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตรเพียง 1 ครั้ง ซึ่งทำให้ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตรไม่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแบบสอบถามในข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูผู้สอนว่า ควรให้บุคลากรได้รับการอบรมในการดำเนินการใช้หลักสูตรก่อนทำและหลังใช้หลักสูตรอย่างน้อย 3 ครั้ง ซึ่ง เสริมศักดิ์ วิศาลภรณ์ (2525 : 126) กล่าวว่า การที่ผู้บริหารได้รับความรู้และมีประสบการณ์จากการประชุม อบรม สัมมนา ย่อมมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงาน เพราะในการปฏิบัติงานใดก็ตามถ้าผู้ปฏิบัติมีประสบการณ์ในการทำงาน ผลงานที่ทำก็จะอยู่ในระดับดีไปตามประสบการณ์นั้น นอกจากนี้ผู้บริหารยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย และขาดประสบการณ์ในการบริหารจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ซึ่งกรมวิชาการ (2546 : 102) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินการใช้หลักสูตรว่า ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรปฐมวัยให้ชัดเจน เพราะผู้บริหารเป็นผู้นำในการบริหารหลักสูตร

น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งถ้าผู้บริหาร โรงเรียนเครือข่ายวิทยาเขตได้รับการอบรมจากเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง ในเรื่องการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย การเตรียมการในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ตลอดจนการศึกษาดูงานในโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ที่ประสบความสำเร็จอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพราะหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเป็นหลักสูตรใหม่ที่เริ่มประกาศใช้เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546 ดังที่ สงัด อุทรานันท์ (2529 : 24) กล่าวว่า ก่อนที่จะดำเนินการใช้หลักสูตร ควรเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในจุดมุ่งหมาย

หลักการ โครงสร้าง แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลจึงจะทำให้การดำเนินการใช้หลักสูตรมีคุณภาพ

1.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ นิติพร อินทรสิทธิ์ (2546 : บทคัดย่อ) พบว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร ส่วนใหญ่มีปัญหอยู่ในระดับ “ปานกลาง” และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมาย การกำหนดตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ ในที่สนะของผู้บริหารมีปัญหอยู่ในระดับ “น้อย”

สาเหตุที่ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ตามที่สนะของผู้บริหาร โรงเรียนเครือข่ายวิทยาเขต สังกัดเขตพื้นที่ศึกษาพัทลุง ด้านการจัดทำหลักสูตร โดยภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า มีปัญหอยู่ในระดับ “น้อย” อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมาย การกำหนดตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ โดยได้ผ่านการอบรมในระดับผู้บริหาร ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 102) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ว่า ควรได้รับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจนจึงนำหลักสูตรไปใช้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับพนัส หันนาคินทร์ (2524 : 1) ให้ความเห็นว่าคุณภาพการบริหารการศึกษาจะสูงหรือต่ำเพียงใด ขึ้นอยู่กับบุคคลที่ทำหน้าที่ในองค์กรเป็นสำคัญ บุคลากรจะมีคุณภาพสูงได้ต้องอาศัย การศึกษาอบรม ประกอบกับผู้บริหารได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้บริหารด้วยกัน ได้ศึกษาต่อในสถาบันต่าง ๆ จึงทำให้มีความรู้ความสามารถในการเขียนวิสัยทัศน์ ภารกิจและ เป้าหมาย และการกำหนดตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ ดังที่ บรรจง พงศ์ ศาสตร์ (2534 : 19) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าการที่บุคลากรมีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านและสนใจหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ จะทำให้มีความรู้ในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และนอกจากนี้ผู้บริหารยังได้รับการ นิเทศจากเขตพื้นที่ การศึกษาพัทลุง ในด้านการบริหารสถานศึกษาและด้านอื่น ๆ จึงทำให้ผู้บริหาร มีความรู้ความสามารถที่จะปรับปรุงและพัฒนางานให้ดีขึ้น สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 9) เสนอแนะว่าการนิเทศช่วยให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน สามารถแก้ไขปัญหา ปรับปรุงการทำงานและพัฒนางานให้บรรลุได้ตามจุดมุ่งหมาย ด้วย เหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ปัญหาการจัดทำหลักสูตรรายองค์ประกอบของผู้บริหารมีปัญหอยู่ในระดับ “น้อย”

น่าจะเป็นประโยชน์มาก ถ้าเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุงได้พัฒนาบุคลากรโดยการ นิเทศ ติดตามการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งตรงกับข้อเสนอแนะใน

แบบสอบถามว่า บุคลากรควรได้รับการนิเทศในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เพราะจะทำให้การปฏิบัติงานในหน้าที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น

1.3 ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พบว่า ทั้งโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นหลักสูตรใหม่ ผู้บริหารยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้หลักสูตร ประกอบกับสถานศึกษาทำหลักสูตรเสร็จไม่สมบูรณ์ แต่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตั้งแต่วันที่ 2 เมษายน 2546 ด้วยความรีบเร่งในการดำเนินการใช้หลักสูตร จึงทำให้มีปัญหาในการดำเนินการใช้หลักสูตร ดังที่ ช่าง บัวศรี (2543 : 24) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับครูผู้สอน จึงมีความจำเป็นต้องเข้าใจหลักสูตรให้มาก เพราะเป็นผู้ที่คอยควบคุม กำกับ แนะนำ และส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้ทำหน้าที่อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ การเตรียมผู้บริหารต้องเตรียมทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้บริหารมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง”

น่าจะเป็นประโยชน์ในการบริหารหลักสูตรถ้าเขตพื้นที่การศึกษาได้ศึกษาถึงความพร้อมของสถานศึกษาในการใช้หลักสูตรและได้ดำเนินการประชุม สัมมนา ซึ่งเกี่ยวข้องกับขั้นตอนการดำเนินการใช้หลักสูตรแก่ผู้บริหารอย่างละเอียด

2. ระดับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเครือข่ายวิทยาเขต สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตร การจัดทำหลักสูตร และด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

2.1 ด้านการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ทั้งโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มยุรีสิงห์แก้ว (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการติดตามการใช้หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า สภาพการดำเนินการใช้หลักสูตร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “ปานกลาง” สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชบา พันธุ์ศักดิ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรอนุบาลสำหรับเด็กวัย 3 ขวบ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีการเตรียมตัวเพื่อใช้หลักสูตรด้วยการเตรียมบุคลากรเข้ารับการอบรมและเตรียมผู้ปกครองให้เข้าใจในการใช้หลักสูตรด้วยการปฐมนิเทศ ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบการจัดบริการเอกสารและสื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารประเมินการใช้หลักสูตรภาคเรียนละ 1 ครั้ง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิตพร อินทรสิทธิ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้

วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า ปัญหาในการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตร ด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ด้านสื่อ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ ด้านสังคมและชุมชน และด้านระบบข้อมูลสารสนเทศมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง”

สาเหตุที่ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเครือข่ายวิทยาเขต สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง ด้านการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตร มีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนไม่มีความรู้ความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตร ขาดการประชุมชี้แจงจากผู้บริหารสถานศึกษา ขาดเอกสารหลักสูตรในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ซึ่ง ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 16) กล่าวถึงปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ของครูผู้สอนว่าเป็นเพราะครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวหลักสูตร ขาดเอกสารประกอบหลักสูตร เช่น คู่มือการใช้หลักสูตร ฯลฯ จึงทำให้ครูผู้สอนมีปัญหาในการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ อาจจะเป็นเพราะครูผู้สอนเข้ารับการอบรมเพียง 1 ครั้ง ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจพอในการเตรียมการใช้หลักสูตร สังค์ อุทรานันท์ (2529 : 24) ได้กล่าวถึงการเตรียมบุคลากรในการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตรว่า ควรจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร และครูผู้สอนที่เสนอแนะว่า ควรให้ครูและผู้บริหารได้มีการประชุม สัมมนา เกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการใช้หลักสูตรตรงกัน นอกจากนี้ อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนบางคนไม่ได้จบการศึกษาในวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย จึงทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการใช้หลักสูตร ดังที่กรมสามัญศึกษา (2526 : 18) ได้กล่าวถึงการจัดบุคลากรว่า ควรสรรหาบุคลากรให้ตรงตามความสามารถและมีประสบการณ์ในการทำงานจึงจะทำให้งานมีคุณภาพและสำเร็จได้ด้วยดี ธีรวิทย์ ประทุมทรัพย์ และคนอื่น ๆ (2530 : 103) จึงให้เห็นว่า การที่จะมอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติงานได้ จำเป็นที่บุคลากรนั้นต้องมีคุณสมบัติ ได้รับการฝึกอบรม เล่าเรียนมาในเรื่องนั้น ๆ โดยตรง จึงจะทำงานได้ดี ประกอบกับครูผู้สอนขาดผู้ชี้แนะให้ความรู้ในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา จึงทำให้ครูผู้สอนมีปัญหาด้านการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับ “ปานกลาง”

น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ถ้าเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาได้ประชุมชี้แจงการใช้หลักสูตรสถานศึกษา จัดเอกสารประกอบหลักสูตรให้เพียงพอ จัดครูผู้สอนให้ตรงตามสาขาวิชาเอก และมีประสบการณ์ตรงตามความสามารถ คุณภาพงานก็จะมีประสิทธิภาพ

2.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมาย การกำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์และเวลาเรียน การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ มีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ส่วนการกำหนดโครงสร้างหลักสูตร การกำหนดตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ การกำหนดสาระการเรียนรู้รายปี มีปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย” ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนิติพร อินทรสิทธิ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า ปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ยกเว้นด้านการจัดโครงสร้างหลักสูตรมีปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย”

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนมีประสบการณ์ในการสอน ดังที่ พูนศรี ตันติวัฒน์ (2528 : 93) กล่าวว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ย่อมมีความรู้ ความเข้าใจในลักษณะการบริหารงานและสามารถทำงานได้ดีกว่าผู้ที่ไม่มีความรู้ ครูผู้สอนที่ได้รับการอบรมและศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่ง เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2525 : 126) กล่าวว่า การที่ครูผู้สอนได้รับความรู้และประสบการณ์จากการประชุมอบรม สัมมนา ย่อมมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ครูผู้สอนในระดับปฐมวัยส่วนใหญ่จบการศึกษาในวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย ทำให้มีความรู้ความสามารถ มีความเข้าใจในหลักการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย จึงทำให้มีปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย”

น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ถ้าสถานศึกษาได้ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้เข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน และจัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถตรงตามสาขาวิชาเอกในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและผู้เรียนได้มีความรู้ ความสามารถ เป็นเด็กที่มีคุณภาพในอนาคต นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนในระดับปฐมวัยมีเวลาในการดูแลนักเรียนให้มาก ไม่ควรมอบหมายงานต่าง ๆ ให้รับผิดชอบมากเกินไป เพราะถ้าครูผู้สอนห้วงที่จะทำงานอื่น คุณภาพของผู้เรียนก็จะต่ำ

2.3 ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พบว่า ทั้งโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ธวัช ทองเสน (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการบริหารและการใช้หลักสูตร พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนคติของครูผู้สอน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า การบริหารงานและการใช้หลักสูตรทั้ง 3 ด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มยุรี สิงห์แก้ว (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง

การติดตามการใช้หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า สภาพปัญหาการใช้หลักสูตรโดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สามารถ จุ้ยทอง (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัญหาในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการใช้ หลักสูตรของผู้บริหารและครูผู้สอน สรุปได้ดังนี้คือ ครูผู้สอนยังใช้วิธีสอนแบบเดิม ขาดการวางแผนการสอนให้บูรณาการ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อังคณา ปุณษากุล (2542 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับอนุบาลศึกษาของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัด ประสบการณ์ระดับอนุบาลศึกษาของครูผู้สอนมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ยูเนสโก (วิวัฒน์ สัมฤทธิ์รัชฌาลัย 2540 : 27 ; อ้างจาก UNESCO. 1978 : 66) สรุปปัญหาการใช้หลักสูตรของประเทศอัฟกานิสถาน บังคลาเทศ อินเดีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์และ ศรีลังกา พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรเกี่ยวกับการขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการใช้หลักสูตรและขาดการติดตามผลการใช้หลักสูตรของครูผู้สอน ขาดแคลนเอกสารหลักสูตร ขาดแคลนหนังสืออ่านประกอบ และขาดการวางแผนที่ดีในการนำ หลักสูตรไปใช้

สาเหตุที่ปัญหาการดำเนินการใช้หลักสูตร ตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเครือข่ายวิทยาเขต สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง ทั้งโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ มีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนได้ดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นปีแรก จึงทำให้เกิดความสับสนในการใช้หลักสูตร เช่น ยังไม่เคยชินกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะครูผู้สอนมักจะยึดวิธีการสอนแบบเดิมคือสอน โดยครูผู้สอนเป็นผู้บรรยายมากกว่าให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ และครูผู้สอนยังสับสนเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาว่าจะนำเนื้อหาส่วนไหนมาเขียนแผนการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องสอนไปตามความถนัด ส่วนในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อาจมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนไม่มีเวลาในการพัฒนาสื่อ เพราะมีภาระงานที่นอกเหนือจากงานสอนอีก ประกอบกับครูผู้สอนไม่ค่อยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อและพัฒนาสื่อ ครูผู้สอนจึงไม่มีความรู้ ความสามารถในการผลิตสื่อการสอนให้มีคุณภาพได้ ซึ่ง โจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 16) กล่าวว่า ปัญหาของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอน คือ ครูผู้สอนไม่ยอมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมวิธีการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ยังคงยึดวิธีการสอนแบบ “ยึดครู

ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง” ในการสอน จึงทำให้มีปัญหาด้านการดำเนินการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับ “ปานกลาง”

น่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมาก ถ้าเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาได้จัด ประชุม สัมมนา ซึ่งแจ้งให้ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการ ปฏิรูปการเรียนรู้ และให้สถานศึกษาดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนอย่าง ต่อเนื่อง และนอกจากนี้สถานศึกษาน่าจะให้ครูผู้สอนสรุปผลการสอนตามหน่วยการจัด ประสบการณ์ทุกครั้ง เพื่อนำเสนอผู้บริหาร ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนต่อไป

3. เปรียบเทียบระดับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ตาม ทักษะของผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนเครือข่ายวิทยาเขต สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง ซึ่งมี องค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตร การจัดทำหลักสูตร และด้าน การดำเนินการในการใช้หลักสูตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

3.1 ด้านการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย การเตรียมเอกสารประกอบหลักสูตร การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร การเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่และแหล่งวิทยาการ และการประชาสัมพันธ์หลักสูตร พบว่า ทั้งโดยภาพรวม และรายองค์ประกอบมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิติพร อินทรสิทธิ์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัญหาการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” สอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ ธวัช ทองเสน (2540 : บทคัดย่อ) ที่พบว่ากระบวนการบริหารหลักสูตรพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ทั้งโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบมีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับ “ปานกลาง”

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ส่วนใหญ่ไม่มีความเข้าใจในขั้นตอนการเตรียมความพร้อมการใช้หลักสูตร ว่าจะต้องดำเนินการ อย่างไร ต้องเตรียมอะไรบ้าง ซึ่งจากการให้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดของผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนไม่ได้รับการประชุม ซึ่งแจ้งเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการใช้ หลักสูตร และโรงเรียนจะขาดงบประมาณในการเตรียมการต่าง ๆ เช่น การเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนอาคารสถานที่ ทำให้การเตรียมการในการใช้หลักสูตรติดขัด ไม่มีความคล่องตัวในการ เตรียมการ และอาจเนื่องมาจากหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเป็นหลักสูตรใหม่ ซึ่งผู้บริหารและ ครูผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดประสบการณ์ในการเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร

ดังที่ พูนศรี ตันติวัฒน์ (2528 : 93) กล่าวว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก ย่อมมีความเข้าใจในลักษณะของการบริหารงาน โรงเรียนได้ดีกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนระดับปฐมวัยจึงมีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับ “ปานกลาง”

3.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย การกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมาย การกำหนดโครงสร้างหลักสูตร การกำหนดตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ การกำหนดสาระการเรียนรู้รายปี การกำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์และเวลาเรียน และการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิติพร อินทรสิทธิ์ (2546 : บทคัดย่อ) โดยวิจัยเรื่องสภาพปัญหาในการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า สภาพการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูผู้สอนยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรอย่างชัดเจน เพราะขาดผู้ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องในการจัดทำหลักสูตร ซึ่งทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อพิจารณาเรียงลำดับประกอบ พบว่า การกำหนดตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ มีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับ “น้อย” เหมือนกัน อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องมาตรฐานด้านผู้เรียน เพราะทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนได้รับการอบรมและได้นำมาตรฐานไปปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนและการทำงาน เมื่อหลักสูตรกำหนดให้ผู้บริหารและครูผู้สอนกำหนดตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ ผู้บริหารและครูผู้สอนสามารถทำได้ ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น การกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมาย การกำหนดโครงสร้างหลักสูตร การกำหนดสาระการเรียนรู้รายปี ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหายุ่งยากในระดับที่แตกต่างกัน เช่น การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมาย ตามทัศนะของผู้บริหารมีปัญหายุ่งยากในระดับ “น้อย” อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในการเขียนวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมาย เพราะได้รับการอบรมมาโดยเฉพาะ ส่วนครูผู้สอนมีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับ “ปานกลาง”

ผลปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนขาดประสบการณ์ในการเขียนวิสัยทัศน์ ไม่มีประสบการณ์ในการเขียนมาก่อน จึงทำให้มีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับ “ปานกลาง” การกำหนดโครงสร้างหลักสูตร การกำหนดสาระการเรียนรู้รายปี เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วพบว่า ผู้บริหารมีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ส่วนครูผู้สอนมีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับ “น้อย” ที่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากการกำหนดโครงสร้างหลักสูตร การกำหนดสาระการเรียนรู้รายปี ครูเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและเป็นผู้ดำเนินการในการกำหนดเอง ส่วนผู้บริหารมีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับ “ปานกลาง” อาจเนื่องมาจากผู้บริหารไม่ได้ลงมือทำหลักสูตรทุกขั้นตอน เป็นแต่เพียงผู้ดำเนินการ

ในการจัดทำ จึงทำให้มีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ส่วนด้านการกำหนดหน่วยการจัด ประสบการณ์และเวลาเรียน การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหา อยู่ในระดับ “ปานกลาง” เหมือนกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูผู้สอนไม่ได้ ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยให้เกิดความชัดเจน เช่น คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตัวอย่าง การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย จึงทำให้เกิดความสับสนในการจัดทำ ซึ่ง กรมวิชาการ (2546 : 27) ได้กล่าวถึงการจัดทำหลักสูตรว่า ก่อนดำเนินการจัดทำหลักสูตร ผู้บริหาร และครูผู้สอนควรศึกษาขั้นตอนและรายละเอียดต่าง ๆ ในการจัดทำหลักสูตรเพราะจะทำให้มี ความรู้ ความเข้าใจ ไม่เกิดความสับสนขณะที่จัดทำหลักสูตร

3.3 ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วยการจัด ประสบการณ์และกิจกรรม การพัฒนาสื่อการเรียนรู้และการประเมินพัฒนาการ พบว่า ทั้งโดย ภาพรวมและรายองค์ประกอบ มีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เหมือนกัน สอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ นิติพร อินทรสิทธิ์ (2546 : บทคัดย่อ) โดยวิจัยเรื่องสภาพปัญหาในการใช้หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า การดำเนินการใช้หลักสูตรส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จิตวิวัฒน์ บุญวิบุต (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัย การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ในโรงเรียนเครือข่ายวิทยาเขต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ด้านครูผู้สอน ทั้ง โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อังคณา ปุชชากุล (2542 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับอนุบาลศึกษา ของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับอนุบาลศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยองโดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง”

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูผู้สอนขาดการวางแผน ในการดำเนินการใช้หลักสูตรในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรม การพัฒนา สื่อการเรียนรู้ และการประเมินพัฒนาการ จึงทำให้การดำเนินการใช้หลักสูตรเป็นไปตามความพึง พอใจของครูผู้สอน ต่างคนต่างใช้หลักสูตรซึ่งไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่ง แลนเจนบัค (สมมาตร ทองร่วง 2537 : 31 ; อ้างจาก Langen bach. 1972 : 35 – 38) วิจัยเรื่องเจตคติของครูที่มีต่อ การใช้และการวางแผนพัฒนาหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์หรือมีส่วนร่วมในการ วางแผนพัฒนาทรัพยากร จึงมีเจตคติทางบวกต่อการใช้หลักสูตร และการวางแผนหลักสูตรมากกว่า

ครูที่ไม่มีประสบการณ์หรือไม่มีส่วนร่วม แสดงว่าการที่ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน จะทำให้งานมีคุณภาพยิ่งขึ้น ส่วน เรแกน และลีหวูด (สมมาตร ทองร่วง 2537 : 27 ; อ้างจาก Regan and Leith Wood. 1974 : 10 – 64) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตรสำเร็จรูปสำหรับ นักเรียนอนุบาลในเมืองออบตารีโอ ประเทศแคนาดา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวกับครูได้แก่ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ปัจจัยเกี่ยวกับหลักสูตร ซึ่งครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ในการใช้หลักสูตร จึงมีผลต่อการดำเนินการใช้หลักสูตรให้มีคุณภาพได้ อาจเนื่องมาจากครูขาดการ เตรียมแผนการจัดประสบการณ์ก่อนทำการสอนและครูไม่ใช่เทคนิคการสอนที่หลากหลายใน กระบวนการเรียนการสอน และนอกจากนี้ครูยังขาดเอกสารคู่มือประกอบหลักสูตรที่จะนำมาศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ ผู้บริหารและครูผู้สอนว่า ครูขาดเอกสารคู่มือต่าง ๆ ในการศึกษาหาความรู้ ผู้บริหารขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ส่วนครูผู้สอนมีเวลาในการเตรียมการสอนน้อย ขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตร เพราะหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเป็นหลักสูตรใหม่ที่ กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546 จึงทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนยังไม่มี ความพร้อมในการดำเนินการใช้หลักสูตรให้มีคุณภาพได้ ดังที่ รุ่ง แก้วแดง (2530 : 1) กล่าวว่า แม้ จะเปิดสอนไปตามเป้าหมาย แต่ปัญหาเรื่องความไม่เข้าใจของบุคลากรและประสบการณ์ของ บุคลากรมีน้อย จึงทำให้การจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา มี คุณภาพค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้อาจเนื่องมาจากเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง ไม่มีการนิเทศการใช้ หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ดังที่ ยูเนสโก (วิวัฒน์ สัมฤทธิ์รัชมาสัย 2540 : 27 ; อ้างจาก UNESCO. 1978 : 66) สรุปปัญหาการใช้หลักสูตรของบางประเทศในทวีปเอเชีย ได้แก่ ประเทศอัฟกานิสถาน บังคลาเทศ อินเดีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และศรีลังกา พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรเป็นปัญหาที่ เกี่ยวกับการขาดประสานงานที่มีระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร และขาดการติดตามผลการใช้หลักสูตรของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมครูเกี่ยวกับหลักสูตร ขาดแคลนเอกสารหลักสูตร ตำราเรียนไม่ทันสมัย ขาดหนังสืออ่านประกอบ และศูนย์พัฒนา หลักสูตรขาดการวางแผนที่ดีในการนำหลักสูตรไปใช้ จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้มีปัญหาในการ ดำเนินการใช้หลักสูตรค่อนข้างมาก

น่าจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ถ้าเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุงได้จัดให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งผู้บริหารและครู ผู้สอนในรูปของการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และหน่วยศึกษานิเทศก์ของ เขตพื้นที่การศึกษาพัทลุงควรจะมีการนิเทศ ติดตาม ผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ควรแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงาน ชุมชนและ

ผู้ปกครองให้มากยิ่งขึ้นและต้องประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองและชุมชนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจในการบริหารงาน เพราะจะทำให้เขารู้สึกว่ามีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของของหน่วยงานและมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2522 – 170)

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนเครือข่ายวิทยาเขต สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พัทลุง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับเขตพื้นที่การศึกษา

1.1 ควรให้ผู้บริหารและครูผู้สอนเข้ารับการอบรมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาพร้อมกัน

1.2 ควรมีการนิเทศ ติดตาม กำกับดูแล ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ตอบข้อสงสัย ปัญหาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

1.3 ควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรภาคเรียนละ 1 ครั้ง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

2.1 ผู้บริหารควรติดตาม กำกับดูแลและนิเทศตลอดจนเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร

2.2 สถานศึกษาควรประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบด้วยวิธีการที่หลากหลาย

2.3 ให้ผู้ปกครองและประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2.4 ผู้บริหารควรให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มากขึ้น โดยมีการนิเทศ ติดตามอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอนระดับปฐมวัย

ครูผู้สอนระดับปฐมวัยควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ในโรงเรียนเครือข่ายวิทยาเขตทั่วประเทศ
2. ควรวิจัยเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ในโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่
3. ควรวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

